

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de minister van OCW, mevrouw dr M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ 's-Gravenhage

Amsterdam, 20 april 2016

Betreft: Arbeidsmarktverkenning van SER en Raad voor Cultuur

Geachte mevrouw Bussemaker,

Wij zien uit naar uw reactie op de Arbeidsmarktverkenning van SER en Raad voor Cultuur. U wees de bij de ronde tafelbijeenkomst op 7 maart jl. al op het belang van een aantal zaken, zoals: scholing, ontwikkeling en behoud van talent voor de sector, goed werkgevers- en opdrachtgeverschap en de instandhouding en bevordering van kleinschalig ondernemerschap. En uiteraard zijn wij blij dat u met ons van mening bent dat er werk moet worden gemaakt van een redelijke honorering in de culturele sector, en dat u wilt onderzoeken hoe de overheid deze ontwikkelingen verder kan ondersteunen en faciliteren.

Het is uit de Arbeidsmarktverkenning wel duidelijk geworden hoezeer een aantal zwaktes in de arbeidsmarkt van de cultuursector een structureel karakter hebben. Evenwel maken beide Raden ook heel duidelijk dat het bezuinigingsbeleid van het vorige kabinet en de doorwerking daarvan op het budget van lokale overheden een zeer drastische bijdrage heeft geleverd aan vermindering van werkgelegenheid en inkomsten. Dit vraagt om een reactie van het huidige kabinet.

Van alle zaken die op bovengenoemde bijeenkomst de revue passeerden, willen wij graag aandacht vragen voor het volgende:

- *Gevolgen van wet- en regelgeving in kaart brengen*
Er is grote onzekerheid in de sector over de gevolgen van veranderingen in wet- en regelgeving. Tijdens de bijeenkomst werd geconstateerd dat er behoefte is aan informatievoorziening vanuit wetgevers of uitvoerders. Met name met betrekking tot de procedures van de ACM, de angst van instellingen om mensen in vaste dienst te nemen, en de betekenis van schijnzelfstandigheid en invoering van de wet DBA. Betere uitwisseling van informatie met OCW en collega-ministeries op het vlak van arbeidsmarktgevoelige regelgeving zal zeker kunnen bijdragen aan een goede sectorspecifieke implementatie daarvan. Daarnaast is het naar onze mening van groot belang de gevolgen van veranderende wet- en regelgeving voor culturele instellingen en zelfstandigen in kaart te brengen en de uitkomsten hiervan te betrekken bij de besluitvorming voor de volgende cultuurnota.

- *Versterking van de inkomenspositie van kunstenaars*

Er ontstaat meer en meer eensgezindheid bij instellingen en makers over de noodzaak van goed opdrachtgeverschap en redelijke honoraria. Wij zijn blij dat u het belang hiervan inziet en initiatieven in die richting, zoals bij opdrachtgeverschap in de beeldende kunst, wilt ondersteunen. Wij pleiten ervoor de middelen die hiervoor in 2016 ter beschikking komen, zoveel mogelijk ten goede te laten komen aan initiatieven die zijn ontwikkeld om een structurele verbetering van de inkomenspositie voor kunstenaars te bewerkstelligen. Dit ook in goed overleg met de G9 en de VNG, opdat gemeenten hier structureel hun verantwoordelijkheid in gaan nemen.

- *Ruimte voor Proeftuinen*

De sociale partners in de sector hebben het belang van redelijke vergoedingen en goed werkgeverschap onderstreept. Maar zij vragen ook erkenning voor de specifieke kenmerken van deze sector en de gevolgen die dat heeft voor de overheidsfinanciering. Gelet op de motivatie van de vorige staatssecretaris - de cultuursector minder overheidsafhankelijk maken - moet je concluderen dat er sprake is van een mislukte reorganisatie. Dit ondanks deels geslaagde doelstellingen om meer publiek te bereiken en eigen inkomsten te vergroten. Om die doelstelling, voor zover mogelijk, te bereiken, zou meer tijd beschikbaar moeten komen en een stappenplan moeten worden ontwikkeld waarin concrete gerichte arbeidsmarktinvesteringen en tools voor verandering in de sector worden opgenomen. In een kwetsbare sector moet ruimte zijn voor experiment, om te zien en te ervaren wat werkt en wat niet (best practices onderzoeken en ontwikkelen).

U stelt terecht dat bezuinigingen voor subsidiegever en instelling geen rechtvaardiging kunnen zijn voor ondermaatse arbeidsvoorwaarden, maar het vraagt wel om een realistische benadering en ruimte voor experiment om nieuwe wegen uit te proberen. De culturele sector leent zich, vanwege de projectmatige werkwijze en de grote mate van flexibiliteit, uitstekend voor proeftuinprojecten, waarvan de resultaten ook in andere sectoren van pas kunnen komen.

- *Duurzame arbeidsmarktontwikkeling*

Terecht is er veel aandacht en ruimte voor talentontwikkeling, maar het behoud van bestaand en bewezen talent in de sector is evenzeer van belang. Duurzame inzetbaarheid van werkenden in de sector is vanuit het perspectief van de ook in deze specifieke arbeidsmarkt aan de orde zijnde vergrijzing van groot belang. De sector ontbeert een effectieve infrastructuur die in staat moet zijn om duurzaam arbeidsmarktbeleid ook goed te verankeren. Zo zijn er sociale fondsen maar ontbreken in grote delen van de sector de middelen daarvoor of zijn deze zo versnipperd dat ze niet meer effectief voor scholing en ontwikkeling van loopbaanbeleid en tweede carrière kunnen worden ingezet. Een voorbeeld hiervan is het Omscholingsfonds voor de dans.

Uw departement zou behulpzaam kunnen zijn bij het vormgeven van een effectieve regie op de arbeidsmarkt, zodat snel en doeltreffend arbeidsmarktbeleid kan worden gerealiseerd waar kunstinstellingen en werkenden in de sector ook steun van ondervinden in de dagelijkse praktijk.

- *Code voor vrijwilligers*

Tijdens de ronde tafelbijeenkomst op 7 maart is ook gesproken over de positie van vrijwilligers in de culturele sector. Mede als gevolg van de bezuinigingen worden voorheen betaalde posities in culturele instellingen steeds vaker ingevuld door goed opgeleide en ervaren vrijwilligers die eigenlijk in aanmerking horen te komen voor een betaalde functie. In plaats van een baan knopen veel jongeren stageplaatsen en vrijwilligersbaantjes aan hun studie vast om kansrijk te kunnen blijven op de arbeidsmarkt, terwijl diezelfde tendens hun kansen verkleint. Een code Inzet Vrijwilligers als leidraad zou hierin wellicht verandering kunnen brengen.

- *Tot slot*

De door de SER en de Raad voor Cultuur uitgevoerde arbeidsmarktverkenning laat zien dat er echt iets moet gebeuren om de vitaliteit en de kwaliteit van de culturele sector in de toekomst te kunnen garanderen. U heeft aangegeven dat u deze zorgen deelt. De culturele sector kan bijdragen aan oplossingen en heeft daartoe ook initiatieven getoond. De sector kan het echter niet alleen. Wij verzoeken het kabinet de handvaten die deze verkenning biedt op te pakken en in beleid, budget en regelgeving te vertalen voor 2017 en verder. En om gebruik te maken van de Raad voor Cultuur en SER om u en uw collegaministers nader te adviseren.

Met vriendelijke groet,
Mede namens Federatie Cultuur, FNV KIEM

Marianne Versteegh
Algemeen secretaris
Kunsten '92
Vereniging voor kunst, cultuur en erfgoed

cc. **SER**, t.a.v. mevrouw drs M.I. Hamer
Raad voor Cultuur, t.a.v. de heer J.J.I. Daalmeijer
Tweede Kamer, t.a.v. leden vaste Kamercommissie voor Cultuur